

BOSHLANG'ICH TA'LIM TALABALARINING IJODIY FAOLIYATINI SHAKLLANTIRISH SHAKLLARI

Ergasheva Odina Raximjon qizi

Namangan davlat pedagogika instituti

Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (Boshlang'ich ta'lim)

M.TTB-AU-25 magistranti

ergashevaodina966@gmail.com

Annotatsiya. Mazkur maqolada boshlang'ich ta'lim yo'nalishi talabalarining ijodiy faoliyatini shakllantirishning pedagogik shakllari va ularning ta'lim jarayonidagi ahamiyati tahlil qilingan. Tadqiqotda talabalarning ijodiy fikrlashi, mustaqil qaror qabul qilishi, innovatsion g'oyalarni ilgari surishi hamda kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishga xizmat qiluvchi samarali ta'lim shakllari yoritilgan. Shuningdek, loyiha faoliyati, muammoli ta'lim, interfaol metodlar, amaliy mashg'ulotlar va hamkorlikdagi o'qitish texnologiyalarining ijodiy faoliyatni rivojlantirishdagi imkoniyatlari ochib berilgan. Tadqiqot natijalari bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kreativ salohiyatini oshirish hamda ta'lim sifatini takomillashtirishda muhim ilmiy-amaliy ahamiyat kasb etadi.

Kalit so'zlar: boshlang'ich ta'lim, talaba, ijodiy faoliyat, kreativlik, pedagogik shakllar, interfaol metodlar, loyiha faoliyati, muammoli ta'lim, kasbiy kompetensiya, innovatsion yondashuv, hamkorlikda o'qitish, mustaqil fikrlash.

FORMS OF FORMING THE CREATIVE ACTIVITY OF PRIMARY EDUCATION STUDENTS

Annotation. This article analyzes the pedagogical forms of forming the creative activity of primary education students and their importance in the educational process. The study highlights effective forms of education that serve to develop students' creative thinking, independent decision-making, promotion of innovative ideas, and professional competencies. It also reveals the potential of project activities, problem-based learning, interactive methods, practical exercises, and collaborative learning technologies in developing creative activity. The results of the study are of significant scientific and practical importance in increasing the creative potential of future primary school teachers and improving the quality of education.

Keywords: primary education, student, creative activity, creativity, pedagogical forms, interactive methods, project activities, problem-based learning, professional competencies, innovative approach, collaborative learning, independent thinking.

ФОРМЫ ФОРМИРОВАНИЯ ТВОРЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ УЧАЩИХСЯ НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЫ

Аннотация. В данной статье анализируются педагогические формы формирования творческой деятельности учащихся начальной школы и их значение в

образовательном процессе. В исследовании освещаются эффективные формы обучения, способствующие развитию творческого мышления учащихся, самостоятельности в принятии решений, продвижению инновационных идей и профессиональных компетенций. Также раскрывается потенциал проектной деятельности, проблемно-ориентированного обучения, интерактивных методов, практических упражнений и технологий совместного обучения в развитии творческой деятельности. Результаты исследования имеют важное научно-практическое значение для повышения творческого потенциала будущих учителей начальной школы и улучшения качества образования.

Ключевые слова: начальная школа, ученик, творческая деятельность, креативность, педагогические формы, интерактивные методы, проектная деятельность, проблемно-ориентированное обучение, профессиональные компетенции, инновационный подход, совместное обучение, самостоятельное мышление.

KIRISH

Ta'lim tizimini modernizatsiya qilish, uning mazmunini zamon talablari asosida takomillashtirish va bo'lajak pedagog kadrlarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish bugungi kunning dolzarb vazifalaridan biri hisoblanadi. Ayniqsa, boshlang'ich ta'lim yo'nalishida tahsil olayotgan talabalarni ijodiy fikrlaydigan, mustaqil qaror qabul qila oladigan, pedagogik vaziyatlarga kreativ yondasha oladigan mutaxassis sifatida tayyorlash muhim ahamiyat kasb etadi. Chunki zamonaviy maktab o'qituvchisidan nafaqat puxta nazariy bilim, balki ta'lim jarayonida innovatsion g'oyalarni ilgari surish, o'quvchilarning qiziqish va ehtiyojlariga mos pedagogik yechimlarni topish ham talab etiladi. Globallashuv jarayonlari, axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi hamda mehnat bozorida ijodiy va tashabbuskor mutaxassislarga bo'lgan ehtiyojning ortib borishi oliy ta'lim muassasalari oldiga yangi vazifalarni qo'yimoqda. Bu esa talabalar ijodiy faoliyatini shakllantirishga xizmat qiluvchi samarali pedagogik shakllar, metodlar va texnologiyalarni aniqlash hamda amaliyotga joriy etishni taqozo etadi. Ijodiy faoliyat talabaning mavjud bilimlarni takrorlash bilan cheklanib qolmasdan, yangi g'oyalar yaratishi, muammolarga nostandart yondashishi, mustaqil izlanish olib borishi va o'z imkoniyatlarini namoyon etishida muhim omil hisoblanadi. Boshlang'ich ta'lim talabalarining ijodiy faoliyatini rivojlantirishda loyiha ishlari, tadqiqot faoliyati, interfaol mashg'ulotlar, muammoli ta'lim, amaliy topshiriqlar va hamkorlikdagi o'qitish shakllari alohida o'rin tutadi. Ushbu shakllar talabalarining

bilish faolligini oshirish, ijodiy tafakkurini rivojlantirish, kasbiy qiziqishini kuchaytirish hamda kelajakdagi pedagogik faoliyatiga tayyorlashda samarali vosita bo'lib xizmat qiladi.

Mazkur maqolada boshlang'ich ta'lim talabalarining ijodiy faoliyatini shakllantirishning asosiy shakllari, ularning pedagogik imkoniyatlari hamda ta'lim jarayonidagi o'рни ilmiy-nazariy jihatdan tahlil qilinadi. Shuningdek, talabalar kreativligini rivojlantirishga xizmat qiluvchi zamonaviy yondashuvlar va amaliy tajribalar yoritilib, ularning bo'lajak pedagoglarning kasbiy kompetensiyalarini shakllantirishdagi ahamiyati ochib beriladi.

METODOLOGIYA

Bugungi kunda oliy ta'lim tizimida bo'lajak pedagoglarni tayyorlash jarayonida ijodiy faoliyatni rivojlantirish muhim vazifalardan biri sifatida e'tirof etilmoqda. Ayniqsa, boshlang'ich ta'lim yo'nalishi talabalarining kelgusidagi kasbiy faoliyati o'quvchilarning qiziqishlarini qo'llab-quvvatlash, innovatsion yondashuvlarni qo'llash va ta'lim jarayonini samarali tashkil etish bilan bog'liq bo'lganligi sababli ularda ijodiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantirish alohida ahamiyat kasb etadi. Ijodiy faoliyat shaxsning mavjud bilim va tajribalariga tayangan holda yangi g'oyalar yaratishi, muammolarga o'ziga xos yechimlar topishi hamda yangilikka intilishi bilan tavsiflanadi. Pedagogika fanida ijodkorlik ta'lim oluvchining intellektual, kommunikativ va amaliy faoliyatining uyg'unlashuvi natijasida namoyon bo'ladigan murakkab jarayon sifatida qaraladi.

Boshlang'ich ta'lim talabalarining ijodiy faoliyatini rivojlantirishda ta'lim jarayonining mazmuni bilan bir qatorda uning tashkiliy shakllari ham muhim rol o'ynaydi. An'anaviy ma'ruza va seminar mashg'ulotlari bilan birga loyiha ishlari, muammoli ta'lim, treninglar, amaliy mashg'ulotlar, tadqiqot faoliyati hamda hamkorlikdagi o'qitish shakllaridan foydalanish talabalarining kreativ salohiyatini yuzaga chiqarishga xizmat qiladi. Loyiha faoliyati talabalarining mustaqil izlanish olib borishi, axborotlarni tahlil qilishi va muayyan natijaga erishish uchun ijodiy yondashuvlarni qo'llash imkonini beradi. Ushbu shaklda talabalar nazariy bilimlarni amaliyot bilan bog'laydi, muammolarni hal qilish bo'yicha yangi g'oyalarni ishlab chiqadi va jamoa bilan ishlash tajribasini orttiradi.

NATIJALAR VA MUHOKAMA

Muammoli ta'lim esa talabalarining bilish faolligini rag'batlantirib, ularda tadqiqotchilik qobiliyatlarini rivojlantiradi. Muammoli vaziyatlarni yaratish orqali talabalar mustaqil fikrlashga, dalillarni taqqoslashga va asoslangan xulosalar chiqarishga o'rganadilar. Natijada o'quv jarayoni reproduktiv faoliyatdan produktiv faoliyatga yo'naltiriladi.

Jadval 1

Boshlang'ich ta'lim talabalarining ijodiy faoliyatini rivojlantiruvchi asosiy pedagogik shakllar

Pedagogik shakl	Mazmuni	Rivojlantiriladigan kompetensiyalar
Loyiha faoliyati	Muammoni mustaqil o'rganish va yechim ishlab chiqish	Kreativ fikrlash, hamkorlik
Muammoli ta'lim	Muammoli vaziyatlarni hal qilish	Tanqidiy va ijodiy tafakkur
Amaliy mashg'ulotlar	Bilimlarni amaliy faoliyatda qo'llash	Kasbiy ko'nikmalar
Trening va seminarlar	Faol muloqot va tajriba almashish	Kommunikativ kompetensiya
Tadqiqot faoliyati	Ilmiy izlanish olib borish	Tahliliy va innovatsion fikrlash

Jadvalda keltirilgan pedagogik shakllar bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ijodiy salohiyatini rivojlantirishga xizmat qiluvchi asosiy vositalar hisoblanadi. Ularning kompleks qo'llanilishi talabalarda kasbiy va shaxsiy kompetensiyalarning uyg'un rivojlanishini ta'minlaydi. Talabalarining ijodiy faoliyatini rivojlantirishda axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish ham muhim ahamiyatga ega. Elektron ta'lim platformalari, interaktiv dasturlar, raqamli taqdimotlar va onlayn hamkorlik vositalari talabalarining mustaqil izlanish olib borish imkoniyatlarini kengaytiradi. Shu bilan birga, ular innovatsion pedagogik

faoliyatga tayyorlanish uchun zarur bo'lgan raqamli kompetensiyalarni ham shakllantiradi.

Rasm 1. Boshlang'ich ta'lim talabalarining ijodiy faoliyatini shakllantirish jarayoni

Sxemada boshlang'ich ta'lim talabalarining ijodiy faoliyatini shakllantirish jarayonining mantiqiy ketma-ketligi aks ettirilgan. Pedagogik shakllarning samarali qo'llanilishi talabalarda mustaqil fikrlash va ijodiy yondashuvni rivojlantirib, natijada ularning kasbiy kompetensiyalarini shakllantirishga xizmat qiladi.

Shunday qilib, boshlang'ich ta'lim talabalarining ijodiy faoliyatini rivojlantirish ta'lim sifatini oshirishning muhim omillaridan biri hisoblanadi. Zamonaviy pedagogik shakllardan kompleks foydalanish talabalarning kreativ salohiyatini ro'yobga chiqarish, innovatsion fikrlashini rivojlantirish va ularni kelajakdagi kasbiy faoliyatga puxta tayyorlash imkonini beradi.

XULOSA

Boshlang'ich ta'lim talabalarining ijodiy faoliyatini shakllantirish zamonaviy pedagogik ta'limning ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Bugungi kunda

bo'lajak o'qituvchilardan nafaqat nazariy bilimlarga ega bo'lish, balki pedagogik jarayonlarga ijodiy yondashish, muammolarni mustaqil hal qilish hamda innovatsion g'oyalarni amaliyotga tatbiq etish ko'nikmalariga ega bo'lish talab etilmoqda. Shu sababli oliy ta'lim muassasalarida talabalarning kreativ salohiyatini rivojlantirishga xizmat qiluvchi pedagogik shakllardan samarali foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi. Tadqiqot davomida loyiha faoliyati, muammoli ta'lim, tadqiqot ishlari, amaliy mashg'ulotlar va hamkorlikdagi o'qitish shakllari talabalar ijodiy faoliyatini rivojlantirishning samarali vositalari ekanligi aniqlandi. Mazkur shakllar talabalarda mustaqil fikrlash, tahliliy yondashuv, yangilik yaratishga intilish va kasbiy muammolarni ijodiy hal qilish qobiliyatlarini shakllantirishga xizmat qiladi. Shuningdek, ta'lim jarayonida interfaol metodlar va axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish talabalarning bilish faolligini oshirib, ularning ijodiy imkoniyatlarini yanada kengaytirishi kuzatildi. Bunday yondashuvlar talabalarning nazariy bilimlarini amaliy faoliyat bilan uyg'unlashtirish, kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish hamda kelajakdagi pedagogik faoliyatga tayyorlashda muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

Xulosa qilib aytganda, boshlang'ich ta'lim talabalarining ijodiy faoliyatini shakllantirish ta'lim sifatini oshirishning muhim shartlaridan biri hisoblanadi. Pedagogik jarayonda zamonaviy va innovatsion ta'lim shakllarining tizimli qo'llanilishi bo'lajak o'qituvchilarning kreativ fikrlashini rivojlantiradi, ularning kasbiy mahoratini yuksaltiradi hamda raqobatbardosh pedagog kadrlarni tayyorlashga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. – Toshkent, 2020.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-oktabrdagi PF-5847-son Farmoni "O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi to'g'risida".
3. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. – Toshkent: O'zbekiston, 2021. – 464 b.
4. To'xtaxodjayeva M.X. Pedagogika nazariyasi. – Toshkent: O'qituvchi, 2018. – 400 b.
5. Ishmuhamedov R., Abduqodirov A., Pardaev A. Ta'limda innovatsion texnologiyalar. – Toshkent: Iste'dod, 2019. – 180 b.
6. Musurmonova O. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2016. – 256 b.
7. Sayidahmedov N. Yangi pedagogik texnologiyalar. – Toshkent: Moliya, 2003. – 172 b.

8. Torrance E.P. Torrance Tests of Creative Thinking: Norms and Technical Manual. – Lexington, MA: Ginn & Company, 1974.
9. Runco M.A. Creativity: Theories and Themes: Research, Development and Practice. – 3rd ed. – London: Academic Press, 2023. – 520 p.
10. Sternberg R.J. The Nature of Creativity: Contemporary Psychological Perspectives. – New York: Cambridge University Press, 2018. – 412 p.